

Retsensioon töövihikule
'Külaskäik Draakon-Lilli majja'
2008
OÜ Zizi&Yoyo

Töövihiku vastavus õppekirjanduse sisulistele nõuetele

Tegemist on omapärase töövihikuga, mille sarnast Eestis varem ilmunud ei ole. Oma värviliste joonistuste ning rõõmsate piltide poolest on see väike 'Külaskäik Draakon-Lilli majja' lausa eatu – sobides nii lastele kui ka suurtele. Ühed piirduvad piltidega, teised aga keskenduvad mõõtkavadele. Kel vähegi huvi, leiab nende kaante vahelt rohkesti mõtlemisainet. Seetõttu saaksid tööraamatut kasutada juba ka algklasside (1.-3.klassi) lapsed.

Autori sõnul on see teos lastele kodust. Täpsemalt tutvustab ta ühe Jaapani kodu tubade ning erinevate ruumide pinnalaotuste kaudu selle kauge riigi elamismaailma. Järelsõnas avab Yamamoto ka oma tegevuse filosoofilise olemuse: ta on uurinud maju ning nendega seonduvat erinevates riikides üle maailma. Ja kus iganes ta ka ei viibinud, igal pool nägi ta elujõust pakatavaid lapsi: kodu(koht) on lastele parim paik kasvamiseks, sest see annab jõudu. Mõnes mõttes niisiis on Yamamoto meie Johannes Käisi ideekaaslane.

Yamamoto teos algab pildiga autost, mis järgmisel leheküljel juba on garaazi paigutatud. Garaaz on ümar, nagu enamuse ruume selles majapidamises. Kokku on garaazis kolm ust. On selge, et kõige suuremast uksest sõidab auto sisse ja välja, aga kuhu viivad ülejäänud kaks ust? Peaaegu igalt leheküljelt selles raamatus tõusetub küsimus(i), mis tähendab, et see väike pildiraamat paneb mõtlema. Leheküljelt 5 saame teada, et autosid on selles peres koguni kaks. Järgmiseks aga saame teada, et garaazis on ruumi 16 rehvide. Milleks tuleb ladustada nii palju rehve, eriti kui arvestada seda, et Jaapanis talverehve eraldi vist vaja ei ole?

Selles majas elavad Draakon-Lilli, kes on ilmselt naine (Lilli on täiesti juhuslikult naisenimi ka Eestis), ning Osada, kes loogiliselt võttes on siis mees. Nende magamistoas (lk 9) on kaks niinepuuvineerist ust ning üks alumiiniumist paneeluks, mis tõenäoliselt viib õue (või siis ka mitte?).

Leheküljel 11 näeme, et Osada riidekapis on rohkem riideid kui Draakon-Lillil. Huvitav, kas Jaapani mehed on edevamad kui naised? Iga ruumi pinnalaotusi ilmestavad täpsed mõõtmed – ära on märgitud nii aknad kui ukсед, nende suurused ja materjalid. Lk-1 12 lausa raamatukogus leiduvate teoste nimetusi: Jaapanis hinnatakse klassikat.

Selgub, et ka kassil on oma voodi, mis asetseb külalistetoas: jaapanlased on väga

praktilised, sest tõepoolest – milleks lasta ühel toal tühjalt seista!

Lk-l 16 on kaks hambaharja kahes eraldi topsis. All on tekst, et Draakon-Lilli ja Osada pesevad oma hambaid kõrvuti. Tekib küsimus, kas nad kasutavad vannituba üheaegselt? Ja tõesti, see võimalus on olemas: lk-l 17 näeme, et nende vannitoas ongi kaks kraanikaussi. Järelikult kummagi hambahari on tema kraanikausi juures, mistõttu need peavadki eraldi topsides olema.

Lk-d 18-19 ärgitavad pöörama tähelepanu vannitoa suurele, läbipaistvale aknale: pole ime, et Draakon-Lillile meeldib päikesepaistelisel päeval vannis olla.

Lk-l 22 selgub, et nende peres on 5 liiget. Mõne aja pärast saame teada, et saabumas on kaks kasulast, ning 5. liige on Draakon-Lilly ema. Huvitav, kas jaapani keeles on tulevik ja olevik siis läbipõimunud? Eesti raamatus oleks ilmselt täpsustatud, et kellest koosneb pere praegu, ja kellest lähitulevikus. Oletatavasti oleks Eestis ka kass pereliikmena kirja läinud – eriti kui tal külalistetoas juba oma voodi on. Ja kui naise-ema on pereliige, miks siis mitte mehe-ema?

Köök ja söögituba on selles majas koos, samas ruumis paikneb külmkapp sake hoidmiseks ning veinikelder. Köögis on gaasipliit – ilmselt on ka Jaapanis gaas odavam kui näiteks elekter. Ka köök on pigem ümar, nagu pannkoogidki (lk 24) - järelikult on meil midagi ka ühist.

Riisiviinast, veinist ning sakest olen ma kuulnud, aga mis on awamori (lk 26)?

Üks väga sümpaatne ruum on puhketuba, mille kõrval kasvab Sahhaliini kirsipuu (lk 28). Selgub, et puhketuba on Osada ema jaoks, aga miks mitte Draakon-Lilli emale? Puhketuba on mõeldud ka lastele (lk 30), ja see tuba avaneb lõuna poole.

Pesutoa kontekstis on huvitav märkida, et seal on suur laud, millel pesu kokku voltida. Eesti keeles ilmselt räägitaks triikimisest. Kas Jaapanis siis ei triigitagi?

Lk-l 34 ja 35 on esitatud enamike ruumide pinnalaotus ning selgub, et õigupoolest on Daakon-Lilli majas üksteist tuba. Päris suur territoorium kahe inimese kohta. Ja huvitav, kas Jaapanis on kinnisvara alati naise nimel?

Lk-l 36-39 on need 11 tuba pakitud kobaraks kokku. Lk-l 40-43 näeme maja paigutust naabermajade, hoovide ja tänavate suhtes nõ õhustvaatena. Ja lk 44-45 veelgi kõrgemalt õhust vaatena. Saame teada, et Jaapanis on olemas nuudlirestoranid. Ja eraldiseisev maja, mida nimetatakse aulaks. Rääkimata rahvamajast ning parklast. Tempel aga on keset rohelist laiku: ilmselt siis pargi sees ongi tempel. On see meie kiriku analoog?

Päris lõpust selgub, et maja perenaine on koolieelikute õpetaja, peremees aga tehnikainsener. Jääb mulje, et keskmised palgad on Jaapanis siiski oluliselt kõrgemad kui meil.

Mõnes mõttes on see teos nagu (pilt)mõistus: umbes nagu tiitellehe tagurpidi mõõdulint. Enamikke lehekülgi selles raamatus tulebki uurida siit ja sealtpoolt. Juttu on nende kaante vahel vähe, sisu aga palju. Igal juhul on see äärmiselt originaalne lähenemine Kodule kui nähtusele. Ja taoline lähenemine ei alahinda last. Sellised minimalistliku tekstiga üllitised sobivad hästi erinevate õppeainete integratsiooniks. Eriti juhul kui õpetajale meeldib õpilaste uudishimu ära kasutada ning neid ise vastuseid otsima panna. Minul endal tekkis Jaapani kodukultuuri vastu küll suur huvi ja ühtlasi ka palju küsimusi. Arhitektuurikauge inimesena üllatusin pinnalaotuste “jutukusest” ja informatiivsusest. Esimene mõte oli see, et meil oleks vaja taolist trükist ka Eesti tüüpilise elamu kohta. Ja teiseks mõtteks kujunes, et õpetajal oleks vaja nõ seletavat abimaterjali, kust leiaks vastuseid tõenäoliselt esilekerkivatele küsimustele. Appi tuleb ülesannete kogu veebilehel www.draakon-lilli.ee, samuti võiks see kujuneda näiteks lastele üheks kodutöök: otsida erinevatele allikatele tuginevalt vastuseid just nendele küsimustele, mis meelel ja keelel. Globaliseerivas maailmas on teiste kultuuride tundmaõppimine oluline valdkond. Visuaalse mõtlemise arendamise kaudu tabatakse nõ mitut kärbest ühe hoobiga. Lisaks areneb sallivus teistsugususe suhtes: ühelt pool pean silmas geograafiliselt kauget kultuuri; aga teisalt ka ebaharilikku trükist.

Arvan, et innovaatilised ideed väärivad rakendamist eeskätt üldharidussüsteemis – kuhu siis veel suunata parimaid palu.

Töövihiku väljaandjad on koostanud ka ülesannete kogu, mida mõnes Eestimaa koolis juba rakendatakse. Ka on plaanis koostada analoogne üllitis kohalike arhitektuuripärilite kohta.

Vastavus tehnilistele nõuetele

Käesolev töövihik, mis koosneb Riken Yamamoto raamatust ‘Külaskäik Draakon-Lilli majja’ ja ülesannete kogust, mis on kättesaadav kodulehel www.draakon-lilli.ee, on õpitulemuste saavutamist toetav õpilase õppevahend, mis

- 1) sisaldab harjutusi, ülesandeid (sh rühmatöö- ja projektülesandeid), juhendeid, jooniseid, graafikuid, pilte jms, mis suunavad õpitavat informatsiooni võrdlema, analüüsima, sünteesima, hindama ja kasutama;
- 2) võimaldab õpilasel teadmisi omandada, kinnistada, loovalt rakendada ning oma oskusi süvendada;
- 3) töövihiku maht on optimaalne, arvestades lubatud tähemärkide arvuga ühe õppetunni kohta 1.-3.klassis kuni 1800; kasutatav metoodika on sobilik, õppetekstid eakohased ja nende kaudu edastatav väärtussüsteem sobiv.

Otsus töövihiku sobivuse kohta 1.-3.klassi õppematerjaliks

Töövihik vastab "Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale".

Mare Leino,

TLÜ dotsent,

Pedagoogikamagister;

Filosoofia doktor sotsiaaltöö alal.